

Stanovisko k elektronické verzi stavebního deníku v podmínkách České republiky

Adresát	Ing. Boris Kalisch		
Odesílatel	Jan Pechman Kruták & Partners, advokátní kancelář s. r. o.	Datum	10.4.2017
E-mail	jan.pechman@krutakpartners.cz	Stran	5

1. Zadání

1.1 Společností First information systems, s.r.o., se sídlem Kalvodova 1087/2, Mariánské Hory, 709 00 Ostrava (dále jen „**klient**“) jsme byli požádáni, abychom posoudili možnost vedení stavebního deníku v elektronické podobě (dále jen „**elektronický stavební deník**“ nebo též „**ESD**“) a vymezili podmínky, za kterých lze elektronický stavební deník vést.

2. Relevantní právní úprava

2.1 Ustanovení § 157 odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) stanoví, že stavební deník nebo jednoduchý záznam o stavbě je povinen vést zhotovitel stavby, u stavby prováděné svépomocí stavebník. Záznamy do nich jsou oprávněni provádět stavebník, stavbyvedoucí, osoba vykonávající stavební dozor, osoba provádějící kontrolní prohlídku stavby a osoba odpovídající za provádění vybraných zeměměřických prací. Záznamy jsou dále oprávněny provádět osoby vykonávající technický dozor stavebníka a autorský dozor, jsou-li takové dozory zřízeny, koordinátor bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, působí-li na staveništi, autorizovaný inspektor u stavby, pro jejíž provedení vydal certifikát podle § 117, a další osoby oprávněné plnit úkoly správního dozoru podle zvláštních právních předpisů.

2.2 V příloze č. 9 vyhlášky č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb jsou stanovené náležitosti a způsob vedení stavebního deníku. Odstavec C přílohy mimo jiné stanoví, že

- a) stavební deník musí být na stavbě přístupný kdykoli v průběhu práce na staveništi všem oprávněným osobám a musí obsahovat originální listy a potřebné množství

kopíí pro oddělení dalším osobám. Musí mít číslované stránky a nesmí v něm být vynechána volná místa.

- b) Záznamy o postupu prací a jejich souvislostech se zapisují tentýž den, nejpozději následující den, ve kterém se na stavbě pracuje. U technicky jednoduchých staveb se mohou záznamy se souhlasem stavebního úřadu provádět nejdéle za období jednoho pracovního týdne.
- c) V případě, že všechny zúčastněné osoby jsou vlastníky elektronického podpisu, lze stavební deník vést elektronickou formou.

2.3 Ustanovení § 5 zákona č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce stanovuje, že k podepisování elektronickým podpisem lze použít pouze kvalifikovaný elektronický podpis, podepisuje-li elektronický dokument, kterým právně jedná stát, územní samosprávný celek, právnická osoba zřízená zákonem nebo právnická osoba zřízená nebo založená státem, územním samosprávným celkem nebo právnickou osobou zřízenou zákonem.

2.4 Ustanovení § 6 zákona č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce stanovuje, že k podepisování elektronickým podpisem lze použít pouze uznávaný elektronický podpis, podepisuje-li se elektronický dokument, kterým se právně jedná vůči veřejnoprávnímu podepisujícímu nebo jiné osobě v souvislosti s výkonem jejich působnosti. Uznávaným elektronickým podpisem se pak dle tohoto zákona rozumí zaručený elektronický podpis založený na kvalifikovaném certifikátu pro elektronický podpis nebo kvalifikovaný elektronický podpis.

3. Právní posouzení

3.1 Jelikož vyhláška č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb (dále také jen „vyhláška“) elektronické stavební deníky výslovně upravuje, jsme přesvědčeni, že o možnosti vést stavební deník v elektronické formě nemůže být pochyb. Výklad všech souvisejících předpisů pak musí být takový, aby tento postup byl možný.

3.2 Opačný postup by byl v rozporu s principy jednoty a racionality právního řádu. Případné nejasnosti ve výkladu pak nemůžou být přičítány adresátům právních norem (srov. k tomu např. rozhodnutí Ústavního soudu České republiky sp. zn. I.ÚS 643/06 ze dne 13. 9. 2007, kde bylo výslovně judikováno, že: „*Veřejná moc nemůže využívat nejasnost právní úpravy, kterou sama vyvolala.*“

- 3.3 Základní předpoklady pro vedení elektronického stavebního deníku jsou upraveny v § 157 stavebního zákona ve spojení s přílohou č. 9 vyhlášky. **Vyhláška stanoví, že stavební deník může být veden v elektronické podobě, jen pokud jsou všechny zúčastněné osoby vlastníky elektronického podpisu.** Zatímco definici „elektronického podpisu“ nalezneme v zákoně č. 297/2016 Sb., pojmem „zúčastněné osoby“ zákonodárce v žádném předpisu nedefinuje.

Elektronický podpis

- 3.4 Protože je stavební deník považován za úkon vůči orgánu veřejné moci, použije se pro účely vyhlášky definice elektronického podpisu dle § 6 zákona č. 297/2016 Sb. Uznávaným elektronickým podpisem, kterým lze podepisovat elektronický stavební deník se tak rozumí pouze **zaručený elektronický podpis založený na kvalifikovaném certifikátu pro elektronický podpis nebo kvalifikovaný elektronický podpis.** Jiné druhy elektronických podpisů jako biometrický podpis, neautorizované certifikáty apod. nelze pro podpis elektronického stavebního deníku použít.

Zúčastněné osoby

- 3.5 Pojem „zúčastněné osoby“ není zákonem nikde definovaný, proto je zapotřebí jej vyložit v kontextu dotčených právních předpisů. Domníváme se, že je na místě použití spíše restriktivního výkladu (ve smyslu výše uvedených principů a judikatury), dle kterého není osobou zúčastněnou každá osoba nacházející se na staveništi, ale pouze ty osoby, které jsou oprávněné resp. povinné pořizovat záznamy do stavebních deníků dle § 157 resp. § 158 stavebního zákona. Tímto výkladem bychom tedy zúžili okruh zúčastněných osob na stavebníka, stavbyvedoucí, osobu vykonávající stavební dozor, osobu provádějící kontrolní prohlídku stavby a osobu odpovídající za provádění vybraných zeměměřických prací, popř. další osoby vypočtené ve výše uvedených paragrafech.

Vlastnictví elektronického podpisu

- 3.6 Zatímco stát, územní samosprávný celek či jiný veřejnoprávní subjekt podepisuje elektronický dokument ze zákona vždy uznávaným elektronickým podpisem (§ 5 zákona č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce), soukromé osoby povinnost vlastnit elektronický podpis nemají. Není tedy vyloučeno, že v průběhu provádění stavby vyjde najevo, že některá z osob zúčastněných není oprávněna uznávaný elektronický podpis využívat. Jak v takovémto případě postupovat?
- 3.7 **Máme za to, že situace, kdy některá ze zúčastněných osob nemůže v určité chvíli záznam ve stavebním deníku elektronickým podpisem podepsat není nepřekonatelnou překážkou pro vedení elektronického stavebního deníku.** Domníváme se, že dokument podepsaný

uznávaným elektronickým podpis lze nahradit autorizovanou konverzí originálu listinného dokumentu. Autorizovanou konverzí si dokument zachovává sílu originálu (elektronického) a zároveň je zaručena jeho nezměnitelnost. Listinná verze dokumentu by tak byla v této situaci nejprve podepsána osobou k tomu oprávněnou (v písemné podobě) a následně by byla provedena autorizovaná konverze dokumentu do elektronické verze například prostřednictvím kontaktního místa Czech Point, na městském úřadě, u notáře, advokáta apod. Takto zkonvertovaný dokument by se posléze připojil k elektronickému stavebnímu deníku jako elektronický záznam. Vyhláška totiž výslovně umožňuje, aby provedení zápisu do stavebního deníku proběhlo nejpozději následující den, ve kterém se na stavbě pracovalo – tj. z tohoto pohledu dojde k tomu, že listinný dokument bude převeden do elektronické formy a následně dojde k elektronickému zápisu (do ESD) ve vyhláškou stanoveném limitu. Nebude se tak jednat o „kombinovaný“ stavební deník, který by kombinoval písemné a elektronické zápisy, ale stále o čistě elektronický.

- 3.8 Na shora uvedeném nic nemění ani ustanovení vyhlášky, které říká, že *„Osoby, vykonávající vybrané činnosti ve výstavbě podle § 158 stavebního zákona, prokazují oprávnění k výkonu těchto činností otiskem svého razítka a podpisem ve stavebním deníku. Totéž platí při změně těchto osob v průběhu výstavby.“* Ačkoliv právní předpisy neznají elektronický ekvivalent otisku razítka, jsme toho názoru, že výše citované ustanovení vedení ESD nijak nebrání. Také tyto dokumenty mohou být nejprve vytvořeny v listinné podobě a následně konvertovány (včetně otisků razítek) prostřednictvím autorizované osoby, jak je uvedeno v bodě 3.7 tohoto stanoviska. Podle našeho názoru je rozhodující, aby tato osoba vlastnila elektronický podpis, protože to je jediný požadavek uvedený v právních předpisech. Podle našeho názoru není možné nad rámec příslušných právních předpisů tyto požadavky rozšiřovat nad splnitelnou mez (např. elektronické razítko, které neexistuje). Jak již bylo výše uvedeno, jediný ústavně konformní výklad právních předpisů je takový, aby bylo reálně možné stavební deník elektronicky skutečně vést.
- 3.9 I přes výše uvedené se ale domníváme, že by tento postup měl být spíše výjimkou než pravidlem. Veškeré dokumenty by měly primárně autorizovány pomocí uznávaného elektronického podpisu nikoliv konverzí (ta by měla být použita pouze jako „nouzový“ postup).

Přístupnost k ESD na staveništi

- 3.10 Kromě výše uvedeného nelze opomenout ani další podmínky vedení pro stavebního deníku stanovené zákonem. Vzhledem ke specifičnosti elektronického stavebního deníku je potřeba zmínit především podmínku přístupnosti stavebního deníku na staveništi po celou dobu

průběhu práce všem oprávněným osobám. Podle našeho názoru je tato podmínka splnitelná i např. prostřednictvím dálkového přístupu ke cloudové službě.

Ostatní náležitosti elektronického stavebního deníku jako např. číslování stran, absence volných míst či provedení zápisu do stavebního deníku nejpozději následující den, ve kterém se na stavbě pracovalo, se svou povahou od náležitostí stavebního deníku v listinné podobě v podstatě neliší a jejich realizace je spíše „technickou“ otázkou. To však nemění nic na skutečnosti, že tyto podmínky musí být při vedení elektronického stavebního deníku také dodrženy.

4. Závěr

4.1 Vedení stavebního deníku v elektronické podobě je za splnění zákonných předpokladů podle našeho názoru možné. Výklad všech souvisejících předpisů pak musí být takový, aby tento postup byl reálně možný.

4.2 Základním předpokladem pro možnost vedení elektronického stavebního je skutečnost, že všechny zúčastněné osoby jsou vlastníky elektronického podpisu (tj. především stavebník, stavbyvedoucí, osobu vykonávající stavební dozor, osobu provádějící kontrolní prohlídku stavby a osobu odpovídající za provádění vybraných zeměměřických prací). V případě státu a správních orgánů lze tuto podmínku podle našeho názoru považovat za automaticky splněnou.

4.3 Pro případ, že by bylo potřeba provést do elektronického stavebního deníku záznam a podepsat ho osobou u které to přes výše uvedené není právě možné, lze podle našeho názoru postupovat tak, že bude vyhotoven listinný záznam, který bude následně autorizovanou konverzí listinného originálu převeden do elektronické podoby (originálu), která bude posléze (ve lhůtě stanovené příslušnou vyhláškou, tj. do druhé ho dne) do stavebního deníku vložena.

Kruták & Partners, advokátní kancelář s.r.o.